

Δρόμος Κοιλιάδας των Μουσών

Δρομείς

Όλη η διαδρομή μέσα στον αρχαιολογικό χώρο της Κοιλιάδας των Μουσών.

Εκκίνηση από την πλατεία της Άσκρης, μπροστά από την προτομή του Ησιόδου, του μεγάλου Ασκραίου ποιητή της “Θεογονίας”, των “Έργα και Ημέραι” κλπ.

Κίνηση δυτικά, όπου δεσπόζει η κορυφή 1401 μ. του ανατολικού Ελικώνα, με τον βωμό του Ασκραίου Διός και την Ιπποκρήνη.

Μπροστά φαίνεται η Κοιλιάδα των Μουσών την οποία διασχίζει ο Περμησσός ποταμός. Δεν έχει γίνει καμία παρέμβαση και είναι όπως την έβλεπε και ο Ησίοδος 2.700 χρόνια πριν.

Στον κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο περιλαμβάνεται όλος ο φαινόμενος ορίζοντας με το Μαραντάλι, την κορυφή 1401 μ., την Κουρσάρα, τον Κερησσό και τον Παλιοβορό. Όλα με υπέροχη θέα και ευχάριστα για ανάβαση.

Μέσα ο Περμησσός ποταμός, η περίφημη πηγή Ιπποκρήνη και τα υπολείμματα της Αγανίπτης. Πιο πέρα η πηγή της Αράπη.

Στο βόρειο άκρο, ο άλλος ποταμός της Άσκρης, ο θεϊκός Ολμειός του Ησιόδου, ένα τρομακτικό φαράγγι με καταρράκτες και λιμνούλες, ένα στολίδι για την Βοιωτία.

Από τα μνημεία ξεχωρίζουν η Ακρόπολη της Άσκρης με τον οχυρωματικό περίβολο και τον κλασικό πύργο, ο Φράγκικος πύργος, το αρχαίο θέατρο, το ιερό των Μουσών. Ακολουθούν τα Βυζαντινά εξωκκλήσια του Αγίου Βλασίου και της Αναστάσεως του Χριστού. Τα ερείπια της Επισκοπής και τα άλλα εξωκκλήσια.

Στο αριστερό της Κοιλιάδας δεσπόζει ο ελαιώνας και στο δεξιό οι αμπελώνες, από όπου και το “Άσκη πολυστάφυλος” του Ομήρου. Κατά μήκος του Περμησσού διάφορες άλλες καλλιέργειες, οι οποίες δικαιολογούν το “Άσκη πατρίς πολυλήιος” του Ορχομένιου ποιητή Χερσία. Εκεί κατά την Τουρκοκρατία 12 μύλοι άλεθαν το σιτάρι της Παναγιάς (Άσκρης).

Στο αρχαίο θέατρο γίνονταν τα Μουσειά, η πανελλήνια αυτή γιορτή που συγκέντρωνε αθλητές και επισκέπτες από όλα τα μέρη του τότε γνωστού κόσμου.

Στο κοιμητήριο του χωριού φαίνεται ο Ιερός Ναός του Αγίου Βλασίου ο οποίος είναι από το 1921 κηρυγμένο βυζαντινό μνημείο.

Με κίνηση πάντα προς την κορυφή του Ελικώνα, δεσπόζει δεξιά ένας Πύργος της Φραγκοκρατίας, ο μόνος που διέθετε τζάκι.

Μπροστά φαίνεται η Κοιλάδα των Μουσών την οποία διασχίζει ο Περμησσός ποταμός.

Αμέσως μετά τη γέφυρα δεξιά υπάρχουν τα ερείπια της Επισκοπής Θεσπιών. Εκεί γύρω ήταν και η Παναγιά (έτσι λεγόταν τότε η Άσκη) του Βυζαντίου και της 1^{ης} περιόδου της Τουρκοκρατίας.

Μετά 500 μ. φαίνεται δεξιά το εξωκκλήσι του Αγίου Γεωργίου. Εκεί κατά την Τουρκοκρατία ήταν το μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου και παλαιότερα ο ναός της Ασκραίας Ήρας.

Δεξιά ανέρχεται το κωνικό ύψωμα Πυργάκι, στην κορυφή του οποίου δεσπόζει πύργος της κλασικής εποχής και γύρω ο αρχαιότροπος οχυρωματικός περίβολος. Πρόκειται για τον Κερησσό, την ακρόπολη της αρχαίας Άσκης.

Η κίνηση γίνεται δεξιά προς τη Σκάλα, ανάμεσα στο Πυργάκι και την Κουρσάρα. Είναι το ένα από τα δύο μονοπάτια που οδηγούσαν στο Ζαγαρά, τη σημερινή Ευαγγελίστρια.

Στο βάθος δεξιά διακρίνεται το άλλο ποτάμι της Άσκης, ο θεϊκός Ολμειός του Ησιόδου. Ένα τρομακτικό φαράγγι, με καταρράκτες και λιμνούλες. Ένα κόσμημα για τη Βοιωτία.

Το μονοπάτι στενεύει στα πουρνάρια, πλησιάζει τον Ολμειό και περνά από τη βρύση του Αράπη, με το πολύ καλό νερό.

Το μονοπάτι διευρύνεται, κάτω από τις δρύες, περνά από το εξωκκλήσι της Αγίας Μαρίνας και συνεχίζει μέχρι την ασφάλτο, στο χωριό Ευαγγελίστρια.

Η κίνηση γίνεται επί της ασφάλτου, αριστερά του χωριού, για 500 μ. και στη συνέχεια στο χωματόδρομο, προς τη στάνη και τη βρύση.

Από εκεί ξεκινά το άλλο μονοπάτι που οδηγεί στην Άσκη, παράλληλα στις όχθες του ρέματος, κάτω από πλατάνια, δρύες και έλατα.

Στο ξέφωτο είναι η Πολιάνα, ένα ανοιχτό μέρος, με δρόμο που οδηγεί στο Χαλίκι και μονοπάτια για την Ιπποκρήνη δεξιά και αριστερά στη «Λάκκα του Κουρσάρη», επάνω στο ύψωμα Κουρσάρα.

Από την Πολιάνα αρχίζει η κάθοδος προς την Κοιλάδα των Μουσών, από τα δυτικά. Η θέα είναι μοναδική. Διακρίνονται ο Κιθαιρώνας, η Πάρνηθα, η Δίρφη, το Ύπατο και το όρος της Σφίγγας. Ολόκληρος ο κάμπος των Θηβών και το σύνολο σχεδόν των χωριών της ανατολικής Βοιωτίας.

Η κίνηση συνεχίζεται μέσα από το αρχαίο θέατρο της Άσκης, εκεί όπου γίνονταν τα Μουσειά, η πανελλήνια αυτή γιορτή που συγκέντρωνε αθλητές και επισκέπτες από όλα τα μέρη του τότε γνωστού κόσμου. Στη νότια πλαγιά της Κουρσάρας ήταν ο καταυλισμός των επισκεπτών. Εκεί ο Πλούταρχος έγραψε τον Ερωτικό του.

Ακολουθεί ο κύριος αρχαιολογικός χώρος, με τον ναΐσκο των Ελικωνιάδων Μουσών και την μήκους 96 μέτρων, ιωνική στοά, όπου φυλάσσονταν τα αναθήματα των Μουσών.

Η έξοδος, από το γεφυράκι του Περμησού, κάτω από τα πλατάνια, ένα πανέμορφο ξύλινο έργο των Ασκραίων.

Κατηφορίζοντας τον κεντρικό δρόμο, εκεί όπου αριστερά υπάρχει ένα εικονοστάσι, δεξιά ήταν ο ναός του Ασκραίου Απόλλωνα, ο οποίος είχε μετατραπεί σε εκκλησία της Αγίας Αικατερίνης και κατεδαφίστηκε από τους Γάλλους ανασκαφείς για να πάρουν τις πέτρες με τις επιγραφές, όπως και πιο κάτω αριστερά με την εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου.

Ο δρόμος αριστερά οδηγεί στο εξωκλήσι της Αγίας Παρασκευής με τη βυζαντινή αγιογραφία.

Συνεχίζοντας προς Άσκη, η διαδρομή ακολουθεί την διακλάδωση δεξιά και μετά τον πόρο του Περμησού συνεχίζει παράλληλα με αυτόν, αλλά από τη νότια όχθη.

Δεξιά ο Κοκκαλάς, όπου δόθηκε η μάχη του Κερησού και οι συνασπισμένες δυνάμεις των Βοιωτών νίκησαν κατά κράτος τις δυνάμεις των Θεσσαλών και φονεύθηκε και ο ταγός αυτών Λατταμίας. Εκεί στον Κοκκαλά ήταν και η ιερή πηγή Αγανίππη.

Στο βάθος της χαράδρας δεξιά, το εξωκλήσι του Αγίου Νικολάου. Εκεί κατά την Τουρκοκρατία ήταν το μοναστήρι του Αγίου Νικοδήμου και παλαιότερα ο ναός του Ελικώνιου Ποσειδώνα.

Η διαδρομή διέρχεται από τη γέφυρα του πάρκου στα Δύο Ποτάμια και φθάνει στη Μεσιανή Βρύση. Κατά μήκος του ποταμιού, από την Επισκοπή μέχρι το Νεοχώρι, υπήρχαν κατά την πρώτη περίοδο της Τουρκοκρατίας 12 νερόμυλοι για να αλέθουν το σιτάρι.

Ο ανηφορικός δρόμος οδηγεί στη άσφαλτο και από εκεί στην πλατεία της Άσκης και μπροστά στην προτομή του Ησιόδου γίνεται ο τερματισμός.

Πεζοπορία

Όλη η διαδρομή μέσα στην Κοιλιάδα των Μουσών.

Εκκίνηση από την πλατεία της Άσκρης, μπροστά από την προτομή του Ησιόδου, του μεγάλου Ασκραίου ποιητή της “Θεογονίας”, των “Έργα και Ημέραι” κλπ.

Κίνηση δυτικά, όπου δεσπόζει η κορυφή 1401 μ. του ανατολικού Ελικώνα, με τον βωμό του Ασκραίου Διός και την Ιπποκρήνη.

Στο κοιμητήριο του χωριού φαίνεται ο Ιερός Ναός του Αγίου Βλασίου ο οποίος είναι από το 1921 κηρυγμένο βυζαντινό μνημείο.

Με κίνηση πάντα προς την κορυφή του Ελικώνα, δεσπόζει δεξιά ένας Πύργος της Φραγκοκρατίας, ο μόνος που διέθετε τζάκι.

Μπροστά φαίνεται η Κοιλιάδα των Μουσών την οποία διασχίζει ο Περμησσός ποταμός.

Αμέσως μετά τη γέφυρα δεξιά υπάρχουν τα ερείπια της Επισκοπής Θεσπιών. Εκεί γύρω ήταν και η Παναγιά (έτσι λεγόταν τότε η Άσκη) του Βυζαντίου και της 1^{ης} περιόδου της Τουρκοκρατίας.

Μετά 500 μ. φαίνεται δεξιά το εξωκκλήσι του Αγίου Γεωργίου. Εκεί κατά την Τουρκοκρατία ήταν το μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου και παλαιότερα ο ναός της Ασκραίας Ήρας.

Δεξιά ανέρχεται το κωνικό ύψωμα Πυργάκι, στην κορυφή του οποίου δεσπόζει πύργος της κλασικής εποχής και γύρω ο αρχαιότερος οχυρωματικός περίβολος. Πρόκειται για τον Κερησσό, την ακρόπολη της αρχαίας Άσκρης.

Το επόμενο ύψωμα δεξιά είναι η Κουρσάρα, με δεσπόζουσα θέση για το εξωκκλήσι της Αγίας Παρασκευής με τη βυζαντινή αγιογραφία.

Μετά τη διακλάδωση προς Αγία Παρασκευή ήταν η εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου, η οποία κατεδαφίστηκε από τους Γάλλους ανασκαφείς για να πάρουν τις πέτρες με τις επιγραφές.

Ανηφορίζοντας τον κεντρικό δρόμο, εκεί όπου δεξιά υπάρχει ένα εικονοστάσι, αριστερά ήταν ο ναός του Ασκραίου Απόλλωνα, ο οποίος είχε μετατραπεί σε εκκλησία της Αγίας Αικατερίνης και κατεδαφίστηκε από τους Γάλλους ανασκαφείς για τον ίδιο λόγο.

Η ανάβαση συνεχίζεται μέχρι το αρχαίο θέατρο της Άσκρης. Η θέα είναι μοναδική. Διακρίνονται ο Κιθαιρώνας, η Πάρνηθα, η Δίρφη, το Ύπατο και το όρος της Σφίγγας. Ολόκληρος ο κάμπος των Θηβών και το σύνολο σχεδόν των χωριών της ανατολικής Βοιωτίας.

Η κίνηση συνεχίζεται μέσα από το θέατρο, όπου γίνονταν τα Μουσεία, η πανελλήνια αυτή γιορτή που συγκέντρωνε αθλητές και επισκέπτες από όλα τα μέρη του τότε γνωστού κόσμου. Στη νότια πλαγιά της Κουρσάρας ήταν ο καταυλισμός των επισκεπτών. Εκεί ο Πλούταρχος έγραψε τον Ερωτικό του.

Ακολουθεί ο κύριος αρχαιολογικός χώρος, με τον ναΐσκο των Ελικωνιάδων Μουσών και την μήκους 96 μέτρων, ιωνική στοά, όπου φυλάσσονταν τα αναθήματα των Μουσών.

Η έξοδος, από το γεφυράκι του Περμησσού, κάτω από τα πλατάνια, ένα πανέμορφο ξύλινο έργο των Ασκραίων.

Συνεχίζοντας προς Άσκη, η διαδρομή ακολουθεί την πρώτη διακλάδωση δεξιά και μετά τον πόρο του Περμησσού συνεχίζει παράλληλα με αυτόν, αλλά από τη νότια όχθη.

Δεξιά ο Κοκκαλάς, όπου δόθηκε η μάχη του Κερησσού και οι συνασπισμένες δυνάμεις των Βοιωτών νίκησαν κατά κράτος τις δυνάμεις των Θεσσαλών και φονεύθηκε και ο ταγός αυτών Λατταμίας. Εκεί στον Κοκκαλά ήταν και η ιερή πηγή Αγανίππη.

Στο βάθος της χαράδρας δεξιά, το εξωκλήσι του Αγίου Νικολάου. Εκεί κατά την Τουρκοκρατία ήταν το μοναστήρι του Αγίου Νικοδήμου και παλαιότερα ο ναός του Ελικώνιου Ποσειδώνα.

Η διαδρομή διέρχεται από τη γέφυρα του πάρκου στα Δύο Ποτάμια και φθάνει στη Μεσιανή Βρύση. Κατά μήκος του ποταμιού, από την Επισκοπή μέχρι το Νεοχώρι, υπήρχαν κατά την πρώτη περίοδο της Τουρκοκρατίας 12 νερόμυλοι για να αλέθουν το σιτάρι.

Ο ανηφορικός δρόμος οδηγεί στη άσφαλτο και από εκεί στην πλατεία της Άσκης και μπροστά στην προτομή του Ησιόδου γίνεται ο τερματισμός.